

OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH I BIORÓŻNORODNOŚCI MOKRADEŁ OCHRONĄ PRZECIWPOWODZIOWĄ I NATURALNĄ OCZYSZCZALNIĄ

Główną przyczyną troski o mokradła jest niewątpliwie, nie tylko bogactwo świata roślin i zwierząt występujących na tych obszarach. Często o mokradłach mówi się w kontekście różnorodności biologicznej. Za przykład niech posłużą lasy nadrzeczne zaliczane do mokradeł, na obszarze których żyje 70% ptaków gniazdujących w Polsce. Nadrzeczne lasy i mokradła zwane są „lasami tropikalnymi Europy”. Nazwa ta oddaje bogactwo i różnorodność fauny i flory mokradeł. Z siedliskami bagiennymi silnie związane są gatunki ściśle chronione, zagrożone wyginięciem. Ze względu na utrudniony dostęp człowieka, w wielu miejscach na obszarze bagien, żyją niespotykane nigdzie indziej gatunki zwierząt i roślin. Mokradła są ostoją rzadkich gatunków.

Naturalna gąbka

Inną, nie mniej ważną przyczyną troski o mokradła, jest ich szczególna funkcja jaką pełnią w obiegu wody w przyrodzie. Poszczególne typy mokradeł wykazują możliwości gromadzenia wody. Obszary wodno-błotne przyrównać można do naturalnej gąbki, której zadaniem jest magazynowanie wody. Takimi naturalnymi magazynami są m.in. torfowiska. W torfach zbierają się olbrzymie ilości wody, które następnie są wykorzystywane przez sąsiadujące obszary w zależności od potrzeb. Mokradła chłoną wodę niczym gąbka – w okresie nasycenia mogą składać się aż w 95% z wody. W okresach suszy i zwiększonego zapotrzebowania na wodę, oddają środowisku zmagazynowane zapasy, głównie poprzez parowanie. Tym samym mokradła wpływają na poprawę bilansu wody w zlewniach i zwiększają możliwe do wykorzystania przez środowisko zasoby wodne.

Bardzo istotną, z punktu widzenia człowieka funkcją mokradeł, związaną z ich zdolnością magazynowania wody, jest łagodzenie fali powodziowej. Podczas dużych wezbrań torfowiska sąsiadujące z rzekami regulują w niej przepływ wody i osłabiają niszczące działanie powodzi. Roślinność błotna umacnia glebę, zapobiega jej wymywaniu, a tym samym, jeśli rośnie wzdłuż często wylewających rzek, zmniejsza działanie fal powodziowych. Eksperci uważają, że fatalne konsekwencje powodzi wynikają w dużej mierze z przekształceń środowiska w zlewniach rzek, a w tym m.in. z osuszania i zanikania naturalnych mokradeł i torfowisk, które w razie wezbrania mogłyby osłabić falę i przyjąć nadmiar wody. Szacunkowe liczby mówią, że w polskich torfowiskach zmagazynowanych może być nawet 35 miliardów m³ wody, to znaczy więcej niż zasoby wodne wszystkich polskich jezior. W zależności od sposobu zasilania danego bagna, obszar ten w różny sposób realizuje funkcję magazynowania wody.

Rezerwat „Torfowisko Borówki”

Wydano w ramach projektu: „Mała retencja - Duża sprawa - kampania na rzecz poprawy małej retencji na obszarach wiejskich”, finansowanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Mała Retencja - Duża Sprawa
Projekt Fundacji Ekologicznej Zielona Akcja

100
95
75
25
5
0

OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH I BIORÓŻNORODNOŚCI MOKRADEŁ OCHRONĄ PRZECIWPOWODZIOWĄ I NATURALNĄ OCZYSZCZALNIĄ

„Nerki krajobrazu”

Tak metaforycznie mówi się o mokradłach, które ze względu na specyficzny rodzaj gleb i roślinność tam występującą spełniają funkcję naturalnej oczyszczalni. Jest to niezwykle istotna rola, zwłaszcza przy bardzo dużym zanieczyszczeniu wód powierzchniowych i podziemnych. Roślinność bagienna, w skład której wchodzi ponad sto gatunków, stanowi niezwykle skuteczny filtr naturalny, który uwalnia środowisko od trujących związków organicznych i nieorganicznych.

Korzyści finansowe z turystyki na terenach wodno-błotnych

W okresie wzmożonego ruchu turystycznego na obszary mokradeł, lokalni właściciele gospodarstw agroturystycznych mają pełne ręce roboty. Obserwacja przyrody cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem wśród turystów. To doskonały sposób nie tylko na spędzenie wolnego czasu, ale także poznanie życia ptaków i obserwacje ich imponujących przelotów zwłaszcza w okresie wiosennym i jesiennym. Szczególnie obszar mokradeł w dolinie Biebrzy i Narwi upodabali sobie obserwatorzy i miłośnicy spływów kajakowych.

Z inicjatywy Klubu Przyrodników i Centrum Ochrony Mokradeł powstał elektroniczny klucz do wyboru właściwej metody ochrony torfowiska. Ten klucz ma za zadanie ułatwić przyrodnikom wybór prawdopodobnie najlepszej metody ochrony konkretnego torfowiska. Obejmuje on sytuacje typowe i często spotykane w Polsce. Korzystając z niego, trzeba jednak pamiętać, że każde torfowisko jest żywym, indywidualnym tworem, i wszelkie recepty na jego ochronę - także te dawane przez niniejszy klucz - są tylko przybliżone. Podobnie jak w medycynie, obowiązuje tu zasada - przede wszystkim nie szkodzić. Klucz znajduje się pod adresem: <http://www.bagna.pl/klucz/index.html>.

Welnianka wąskolistna

Wydano w ramach projektu: "Mała retencja - Duża sprawa - kampania na rzecz poprawy małej retencji na obszarach wiejskich", finansowanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Mała Retencja - Duża Sprawa
Projekt Fundacji Ekologicznej Zielona Akcja

100
95
75
25
5
0